

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра фінансів та оподаткування

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи,
проф. Гаврилюк С. В.

С. В. Гаврилюк
16. 10. 2013 р.

СТРАХУВАННЯ

(за видами економічної діяльності, за напрямками діяльності підприємства)

РОБОЧА ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

підготовки

бакалавр

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

галузі знань

0306- Менеджмент і адміністрування

(шифр і назва напрямку)

напряму підготовки

6.030601 -Менеджмент

(шифр і назва спеціальності)

Луцьк – 2013

Робоча програма навчальної дисципліни «Страховання» (за видами економічної діяльності, за напрямками діяльності підприємства) для студентів 3 курсу галузі знань 0306 – Менеджмент і адміністрування», напряму підготовки 6.030601 – Менеджмент.

"27" серпня, 2013 р. – 17 с.

Укладач:

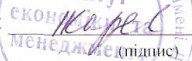
К.е.н., ст. викл. кафедри фінансів та оподаткування Борисюк О.В.

Рецензент:

К.е.н., доц. кафедри фінансів та кредиту Стацук О.В.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри фінансів та оподаткування

протокол № 1 від 29.08. 2013 р.

Завідувач кафедри: (Карлін М.І.)
(підпис) (прізвище, ініціали)

Позитивно (протокол № 1 від 27.08.2014р)

Карлін М.І. (протокол № 13 від 27.05.2015р)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією інституту економіки та менеджменту

протокол № 1 від 04.09. 2013 р.

Голова науково-методичної комісії інституту (Бегун С.І.)
(підпис) (прізвище, ініціали)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою університету

протокол № 2 від 16.10. 2013 р.

Вступ

Програма навчальної дисципліни “Страховання (у тому числі за видами економічної діяльності, за напрямками діяльності підприємства) складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності «Менеджмент».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є система відносин між сторонами страхової угоди з приводу купівлі-продажу страхових послуг.

Міждисциплінарні зв'язки: курс “Страховання” (у тому числі за видами економічної діяльності, за напрямками діяльності підприємства) вивчається у комплексі з вивченням таких дисциплін, "Політична економія", "Соціальне страхування", "Страхові послуги", "Фінанси", “Фінансове прогнозування”, “Фінансовий контролінг” та іншими.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

1. Сутність, значення та роль страхування.
2. Основні види добровільного страхування.
3. Фінансова діяльність страховика.

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо – кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів –5	Шифр і назва галузі знань – 0306 – Менеджмент і адміністрування	вибіркова
	Шифр і назва напрямку підготовки – 6.030601– Менеджмент	
Модулів –3	Спеціальність – «Менеджмент»	Рік підготовки – 3
Змістових модулів – 3		Семестр – 5
ІНДЗ: є		Лекції –36 год.
Загальна кількість годин – 180		Практичні (семінари) – 36 год.
Тижневих годин (для денної форми навчання): Аудиторних – 4 самостійної роботи – 2 індивідуальної роботи –2	Освітньо – кваліфікаційний рівень – бакалавр	Лабораторні ----- год.
		Самостійна робота –57 год.
		Індивідуальна робота – 57 год.
		Форма контролю: <u>залік</u>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Страховання” (у тому числі за видами економічної діяльності, за напрямками діяльності підприємства) є послідовне формування у студентів знання основних положень теорії і практики страховання. Ця мета сформульована, виходячи з необхідності усвідомлення спрямованості процесу функціонування страхового ринку в напрямку становлення та розвитку системи страхових послуг як в Україні, так у сфері зовнішньоекономічної діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Страховання” (у тому числі за видами економічної діяльності, за напрямками діяльності підприємства) є:

- з'ясування об'єктивної необхідності, сутності й ролі страховання за умов переходу до економіки ринкового типу;
- висвітлення організації та шляхів розвитку страхового ринку і державного регулювання страхової діяльності;
- розгляд умов особистого страховання, страховання майна, страховання відповідальності, а також перестраховання з позицій вітчизняного та зарубіжного досвіду;
- вивчення особливостей фінансово-господарської діяльності страховиків, шляхів підвищення їх фінансової стійкості.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати :

- сутність функціонування страхового ринку в Україні як сфери формування попиту і пропозиції на страхові послуги - продукт страхової діяльності;
- особливість діяльності суб'єктів страхового ринку;
- напрямки формування і використання страхових фондів та грошових коштів, необхідних для відшкодування збитків у разі настання страхових випадків;
- місце та роль страхової діяльності у розвитку провідних галузей народно - господарського комплексу у реалізації державних соціальних програм, у стабілізації фінансово-кредитного механізму у розвитку міжнародних відносин.

вміти :

- аналізувати стан розвитку страхового ринку в Україні у динаміці за ряд років;
- виконувати розрахунки тарифів страхових платежів у майновому, особистому страхованні, страхованні відповідальності, а також суми страхових відшкодувань;
- укладати договори страховання;
- математично оцінювати необхідність перестраховання ризиків;

- застосовувати елементи зарубіжного досвіду по наданню послуг згідно з чинним законодавством України.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль I.

СУТНІСТЬ, ЗНАЧЕННЯ ТА РОЛЬ СТРАХУВАННЯ

Тема1. Сутність, принципи і роль страхування

Необхідність страхового захисту як важливого засобу економічної безпеки суб'єктів господарювання та життєдіяльності людей. Форми організації фондів страхового захисту.

Виникнення та етапи розвитку страхування. Сутність страхування. Функції страхування. Принципи страхування. страховий інтерес, максимальна добросовісність суб'єктів страхування, відшкодування втрат у межах збитків, франшиза, суброгація.

Основні поняття: страховий махист, страхування, функції страхування, принципи страхування, франшиза, суброгація.

Тема2. Класифікація страхування

Поняття класифікації, її наукове та практичне значення. Ознаки класифікації: історичні, економічні, юридичні.

Класифікація за об'єктами страхування. Класифікація за формами проведення: обов'язкове страхування, добровільне страхування.

Класифікація за спеціалізацією страховика. Загальні види страхування. Страхування життя. Перестраховання.

Основні поняття: історична класифікація страхування, економічна класифікація страхування, юридична класифікація страхування, обов'язкове страхування, добровільне страхування, перестраховання.

Тема3. Страхові ризики і їх оцінка

Поняття ризику. Основні характеристики ризику. Управління ризиком. Види ризиків. Оцінка ризику й визначення доцільності його страхування. Структура та основи розрахунку страхових тарифів.

Основні поняття: страховий ризик, чисті і спекулятивні страхові ризики, страхові тарифи.

Тема 4. Страховий ринок

Поняття страхового ринку. Суб'єкти страхового ринку. Роль посередників: страхових агентів і брокерів. Перспективи розвитку страхового ринку в Україні.

Сутність і завдання маркетингу в страхуванні. Страхові договори, порядок їх підготовки й укладення.

Основні поняття: страховий ринок, страхові посередники, страхові агенти та брокери, страховий маркетинг, страховий договір.

Змістовий модуль II

ОСНОВНІ ВИДИ ДОБРОВІЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ

Тема 5. Страхова організація

Форми організації страхових компаній в Україні. Порядок створення, функціонування та ліквідації страхових компаній. Товариства взаємного страхування. Спеціалізація страховиків.

Структура страхових компаній. Центральний офіс. Філії та представництва. Управління страховою компанією. Страхові об'єднання.

Основні поняття: страхова організація, страхова компанія, товариства взаємного страхування, страхові об'єднання.

Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності

Необхідність і значення державного регулювання страхової діяльності.

Органи нагляду за страховою діяльністю та їх функції. Реєстрація та ліцензування страховиків. Контроль за діяльністю страховиків.

Основні поняття: регулювання страхової діяльності, правова база страхування, Уповноважений орган по контролю за страховою діяльністю, ліцензування страховиків.

Тема 7. Особисте страхування

Страхування життя і його основні види. Змішане страхування життя. Довічне страхування. Страхування до одруження.

Страхування пенсій (ренти).

Обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань.

Добровільне індивідуальне й колективне страхування від нещасних випадків.

Медичне страхування.

Основні поняття: страхування життя, обов'язкові та добровільні види страхування, суб'єкти й об'єкти страхування життя.

Тема 8. Страхування майна

Страхування майна юридичних осіб: суб'єкти і об'єкти страхування, страхові події, порядок укладання договорів, умови відшкодування збитків.

Особливості страхування сільськогосподарських підприємств.

Страхування транспортних засобів: автомобільного та іншого наземного, морського, авіаційного транспорту. Страхування вантажів.

Страхування майна громадян: будівель і споруд, тварин, домашнього та іншого майна.

Основні поняття: страхування майна, суб'єкти і об'єкти страхування майна, страхування майна юридичних осіб та громадян, страхова сума, страхове відшкодування, страховий договір.

Змістовий модуль III **ФІНАНСОВА ДІЯЛЬНІСТЬ СТРАХОВИКА**

Тема 9. Страхування відповідальності

Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. Моторне (транспортне) страхове бюро і його функції. Міжнародна система “Зелена картка”.

Страхування відповідальності роботодавців.

Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції.

Страхування професійної відповідальності.

Страхування відповідальності за забруднення довкілля.

Основні поняття: страхування відповідальності, суб'єкти і об'єкти страхування відповідальності, Моторне (транспортне) страхове бюро, Міжнародна система “Зелена картка”.

Тема 10. Перестраховання і співстраховання

Необхідність і сутність перестраховання, стан і перспективи його розвитку. Методи перестраховання. Форми проведення перестраховальних операцій.

Співстраховання й механізм його застосування.

Основні поняття: перестраховання, суб'єкти перестраховання, факультативне перестраховання, облігаторне перестраховання, квотні й ексцедентні договори пропорційного перестраховання, непропорційне перестраховання, співстраховання.

Тема 11. Доходи, витрати і прибуток страховика

Склад доходів страховика.

Витрати страховика: їх склад і економічний зміст. Собівартість страхової послуги. Визначення прибутку від страхової діяльності. Прибуток від інвестиційної діяльності. Оподаткування страховиків.

Основні поняття: доходи і витрати страховика, собівартість страхової послуги, витрати на утримання страхової компанії, прибуток страховика, оподаткування страховиків.

Тема 12. Фінансова надійність страхової компанії

Поняття фінансової надійності страховика. Фінансові методи забезпечення надійності страхових компаній. Платоспроможність страховика, умови її забезпечення. Власні кошти страховика. Технічні резерви, їх склад. Показники платоспроможності.

Основні поняття: фінансова надійність страховика, страховий портфель, тарифна політика, платоспроможність страховика, технічні резерви страховика.

4. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

№	Назва тем	Всього годин	Кредити ECTS	Ауд. занять	У тому числі		Інд. роб.	Сам. роб.
					Лекції	Практ.		
Змістовий модуль 1. Сутність, значення та роль страхування								
1.	Сутність, принципи і роль страхування	12	1	4	2	2	4	4
2.	Класифікація страхування	12		4	2	2	4	4
3.	Страхові ризики і їх оцінка	12		4	2	2	4	4
4.	Страховий ринок	12		4	2	2	4	4
Змістовий модуль 2. Основні види добровільного страхування								
5.	Страхова організація	12	1	4	2	2	4	4
6.	Державне регулювання страхової діяльності	12		4	2	2	4	4
7.	Особисте страхування	12		4	2	2	4	4
8.	Страхування майна	14		4	2	2	6	6
9.	Страхування відповідальності	18		8	4	4	6	6
Змістовий модуль 3. Фінансова діяльність страховика								
10.	Перестраховання і співстраховання.	16	1	8	4	4	4	4
11.	Доходи, витрати і прибуток страховика	16		8	4	4	4	4
12.	Фінансова надійність страхової компанії	16		8	4	4	4	4
Всього:		180		60	36	36	57	57

5. Теми практичних занять

Таблиця 3

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Тема 1. Сутність, принципи і роль страхування 1.Необхідність страхового захисту як важливого засобу економічної безпеки суб'єктів господарювання та життєдіяльності людей. 2.Форми організації фондів страхового захисту. 3.Виникнення та етапи розвитку страхування. 4.Сутність та функції страхування. 5.Принципи страхування: 5.1.Страховий інтерес. 5.2.Максимальна добросовісність суб'єктів страхування. 5.3.Відшкодування втрат у межах збитків. 5.4. Франшиза (умовна, безумовна). 5.5.Суброгація.	2
2	Тема 2. Класифікація страхування 1.Поняття класифікації, її наукове та практичне значення. 2. Ознаки класифікації: 2.1.історичні, 2.2. економічні, 2.3. юридичні. 3. Класифікація за об'єктами страхування. 4. Класифікація за формами проведення: 4.1.Обов'язкове страхування, 4.2. добровільне страхування. 5Класифікація за спеціалізацією страховика. 6.Загальні види страхування.	2
3	Тема 3. Страхові ризики і їх оцінка 1.Поняття страхового ризику. 2.Основні характеристики страхового ризику. 3.Управління страховим ризиком. 4. Види страхових ризиків. 5.Оцінка ризику й визначення доцільності його страхування.	2

	6. Структура та основи розрахунку страхових тарифів.	
4	Тема 4. Страховий ринок 1. Поняття страхового ринку. 2. Суб'єкти страхового ринку. 2.1. Страховики 2.2. Страхувальники. 2.3. Перестраховики. 3. Роль посередників: страхових агентів і брокерів. 4. Перспективи розвитку страхового ринку в Україні. 5. Сутність і завдання маркетингу в страхуванні. 6. Страхові договори, порядок їх підготовки й укладення.	2
5	Тема 5. Страхова організація 1. Форми організації страхових компаній в Україні. 2. Порядок створення, функціонування та ліквідації страхових компаній. 3. Товариства взаємного страхування. 4. Спеціалізація страховиків. 5. Структура страхових компаній. 5.1. Центральний офіс. 5.2. Філії та представництва. 6. Управління страховою компанією. Страхові об'єднання.	2
6	Тема 6. Державне регулювання страхової діяльності 1. Необхідність і значення державного регулювання страхової діяльності. 2. Органи нагляду за страховою діяльністю та їх функції. 3. Реєстрація та ліцензування страховиків. 4. Контроль за діяльністю страховиків.	2
7	Тема 7. Особисте страхування 1. Страхування життя і його основні види. 1.1. Змішане страхування життя. 1.2. Довічне страхування. 1.3. Страхування до одруження. 1.4. Страхування пенсій (ренти). 2. Обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань. 3. Добровільне індивідуальне й колективне страхування від нещасних випадків. 4. Медичне страхування.	5
8	Тема 8. Страхування майна	2

	1.Страховання майна юридичних осіб: 1.1. суб'єкти і об'єкти страхування, 1.2. страхові події, порядок укладання договорів, 1.3. умови відшкодування збитків. 2. Особливості страхування сільськогосподарських підприємств. 3. Страховання транспортних засобів: 3.1. автомобільного, 3.2. наземного, 3.3. морського, 3.4. авіаційного транспорту. 4. Страховання вантажів. 5. Страховання майна громадян: будівель і споруд, тварин, домашнього та іншого майна.	
9	Тема 9. Страхування відповідальності 1. Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів. 2. Моторне (транспортне) страхове бюро і його функції. 3. Міжнародна система "Зелена картка". 4. Страхування відповідальності роботодавців. 5. Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції. 6. Страхування професійної відповідальності. 7. Страхування відповідальності за забруднення довкілля.	2
10	Тема 10. Перестраховання і співстраховання 1. Необхідність і сутність перестраховання, стан і перспективи його розвитку. 2. Методи перестраховання. 3. Форми проведення перестраховальних операцій. 4. Співстраховання й механізм його застосування.	2
11	Доходи, витрати і прибуток страховика 1. Склад доходів страховика. 2. Витрати страховика: їх склад і економічний зміст. 3. Собівартість страхової послуги. 4. Визначення прибутку від страхової діяльності. 5. Прибуток від інвестиційної діяльності. 6. Оподаткування страховиків.	5
12	Тема 11. Фінансова надійність страхової компанії 1. Поняття фінансової надійності страховика. 2. Фінансові методи забезпечення надійності страхових компаній. 3. Платоспроможність страховика, умови її забезпечення.	2

	4. Власні кошти страховика. 5. Технічні резерви, їх склад. 6. Показники платоспроможності страховика.	
	Разом	36

6. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Страхова послуга – товар на страховому ринку	7
2	Порядок укладання страхової угоди при страхуванні майна підприємств	7
3	Визначення розміру страхових премій та страхових сум за договорами змішаного страхування життя	7
4	Порядок визначення страхових резервів та страхових платежів за договорами добровільного медичного страхування	7
5	Порядок визначення страхових платежів та страхового відшкодування при страхуванні від втрати прибутку внаслідок пожеж, перерв у виробництві та забруднення навколишнього середовища на об'єктах підвищеної небезпеки	7
6	Порядок визначення страхових платежів та страхового відшкодування при страхуванні урожаю сільськогосподарських рослин, тварин та майна сільськогосподарських підприємств	7
7	Визначення страхових платежів та страхового відшкодування за умов делькредерного та заставного страхування кредитів	7
8	Визначення страхових платежів та страхового відшкодування за договорами автокаско та страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів	8
	Разом	57

7. Індивідуальні завдання

Загальні вимоги до виконання:

1. індивідуальне завдання повинно мати практичне спрямування та носити творчий, дослідницький характер;
2. тип індивідуального завдання – реферат;
3. виконується ІНДЗ з додержанням всіх технічних вимог до письмових робіт. Текст має бути надрукований на принтері через 1,5 міжрядкових інтервали на одному боці аркуша білого паперу формату А4. Шрифт Times New Roman, 14 пт. Текст розміщується на сторінці, яка обмежується полями: ліве – 25 мм, нижнє, верхнє – 20 мм, праве – 15 мм. За обсягом ІНДЗ має складати 15-20 сторінок. ІНДЗ починається з титульного аркуша, за ним розміщують послідовно: зміст ІНДЗ, основний текст (з підзаголовками відповідно до змісту роботи), список використаних джерел (не менше 15), посилання на джерело інформації - обов'язкове;

4. оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання:

Рівень виконання ІНДЗ	К-ть балів
ІНДЗ виконано відмінно: повно висвітлена тема із сформульованими власними висновками	10
Недостатньо повно висвітлена тема із нечітко сформульованими власними висновками	7 – 9
Задовільне виконання ІНДЗ – неповно висвітлено тему без власних висновків студента	4 – 6
Тема висвітлена без чіткого розуміння суті дослідження	1 – 3

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ:

1. Права і обов'язки страхувальника згідно із Законом України «Про страхування».
2. Права і обов'язки страховика згідно із Законом України «Про страхування».
3. Термін дії договору страхування в окремих видах страхування: порівняльний аналіз.
4. Особливості змісту Заяви про страхування в окремих видах страхування.
5. Особливості укладення договорів страхування майна юридичних осіб і громадян.
6. Аналіз ринку страхування життя в Україні.
7. Розвиток послуг із страхування життя.
8. Пенсійне страхування та його особливості.
9. Страховий захист осіб літнього віку.
10. Виникнення медичного страхування та його розвиток.
11. Особливості діяльності страхової медичної компанії.
12. Страхові медичні компанії в Україні і організація їхньої діяльності.
13. Стан і розвиток страхування технічних ризиків в Україні.
14. Необхідність та значення страхування будівельно-монтажних ризиків.
15. Іноземний досвід страхування будівельно-монтажних ризиків та можливості його використання в Україні.
16. Практика страхування відповідальності перед третіми особами при будівельно-монтажних роботах в Україні (за кордоном).
17. Особливості страхового захисту складного промислового обладнання та машин.
18. Страхування матеріальних цінностей під заставу.
19. Страхування депозитів. Проблеми і перспективи.
20. Страхування облігацій: закордонний досвід і впровадження його в Україні.
21. Оцінка сучасного стану і перспектив розвитку страхування автотранспортних засобів в Україні.

22. Необхідність та розвиток страхування цивільної відповідальності власників транспортних засобів в Україні.
23. Розвиток міжнародної системи «Зелена картка».
24. Стан і розвиток морського страхування в Україні.
25. Роль Лондонського Ллойда в інформаційному забезпеченні світового ринку морського страхування.
26. Характеристика п'яти базових принципів морського страхування згідно з нормами британського морського права.
27. Стан і розвиток страхування вантажів в Україні.
28. Стан і розвиток страхування відповідальності судновласників і перевізників в Україні.
29. Характеристика основних видів небезпек при страхуванні морських суден.
30. Характеристика основних видів небезпек при страхуванні вантажів, що перевозяться морем.
31. Огляд основних видів страхування відповідальності судновласників.

8. Методи навчання

- пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний (лекція);
- репродуктивний метод (відтворення матеріалу на практичних заняттях із використанням різноманітних вправ та форм самоконтролю);
- дослідницький метод – використовується при виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань, коли навчальна робота безпосередньо переростає в наукове дослідження. У даному методі найбільш повно проявляються ініціатива, самостійність, творчий пошук у дослідницькій діяльності.

9. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Формою підсумкового контролю успішності навчання є залік.

Питання для підсумкового контролю:

1. Місце страхування в системі економічних категорій та його функції.
2. Принципи страхування.
3. Призначення та основні критерії класифікації у страхуванні.
4. Класифікація страхування за формами проведення.
5. Поняття страхового ризику та його основні характеристики.
6. Страховий ринок і його структура.
7. Роль посередників на страховому ринку.
8. Договори страхування.
9. Державне регулювання страхової діяльності.
10. Значення та види особистого страхування.

11. Страхування життя.
12. Страхування від нещасних випадків.
13. Окремі види обов'язкового особистого страхування.
14. Медичне страхування.
15. Значення та види майнового страхування.
16. Страхування майна юридичних осіб.
17. Страхування технічних ризиків.
18. Страхування майна сільськогосподарських підприємств.
19. Страхування транспортних засобів і вантажів.
20. Страхування майна громадян.
21. Страхування фінансових ризиків.
22. Сутність та методи перестрахування.
23. Склад і економічний зміст доходів та витрат страховика.
24. Визначення прибутку страховика.
25. Поняття фінансової надійності страховика та її значення.
26. Поняття страхового ринку.
27. Суб'єкти страхового ринку.
28. Роль посередників: страхових агентів і брокерів.
29. Перспективи розвитку страхового ринку в Україні.
30. Сутність і завдання маркетингу в страхуванні.
31. Страхові договори, порядок їх підготовки й укладення.
32. Форми організації страхових компаній в Україні.
33. Порядок створення, функціонування та ліквідації страхових компаній.
34. Товариства взаємного страхування.
35. Спеціалізація страховиків.
36. Структура страхових компаній.
37. Необхідність і значення державного регулювання страхової діяльності.
38. Органи нагляду за страховою діяльністю та їх функції.
39. Реєстрація та ліцензування страховиків. Контроль за діяльністю страховиків.
40. Страхування життя і його основні види.
41. Змішане страхування життя. Довічне страхування.
42. Страхування до одруження.
43. Страхування пенсій (ренти).
44. Обов'язкові види страхування від нещасних випадків і професійних захворювань.
45. Добровільне індивідуальне й колективне страхування від нещасних випадків.
46. Медичне страхування.
47. Страхування майна юридичних осіб: суб'єкти і об'єкти страхування, страхові події, порядок укладання договорів, умови відшкодування збитків.
48. Особливості страхування сільськогосподарських підприємств.

49. Страхування транспортних засобів: автомобільного та іншого наземного, морського, авіаційного транспорту.
50. Страхування вантажів.
51. Страхування майна громадян: будівель і споруд, тварин, домашнього та іншого майна.
52. Страхування цивільної відповідальності власників автотранспортних засобів..
53. Моторне (транспортне) страхове бюро і його функції.
54. Міжнародна система “Зелена картка”.
55. Страхування відповідальності роботодавців.
56. Страхування відповідальності товаровиробників за якість продукції.
57. Страхування професійної відповідальності.
58. Страхування відповідальності за забруднення довкілля.
59. Поняття фінансової надійності страховика.
60. Платоспроможність страховика, умови її забезпечення.

10. Методи та засоби діагностики успішності навчання

В процесі вивчення дисципліни “Страхування” (у тому числі за видами економічної діяльності, за напрямками діяльності підприємства) використовуються наступні методи діагностики успішності навчання:

- поточне опитування;
- розв’язування тестових завдань;
- ділові ігри;
- підсумкове оцінювання по кожному змістовому модулю;
- оцінювання виконання ІНДЗ.

11. Розподіл балів та критерії оцінювання

Шкала оцінювання академічних успіхів слухача – 100-бальна. Переведення оцінки в шкалу ECTS та національну шкалу здійснюється за схемою:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	Зараховано
82 – 89	B	
75 – 81	C	
67 – 74	D	
60 – 66	E	
1 – 59	Fx	Незараховано (з можливістю повторного складання)

Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

1. поточне оцінювання з відповідних тем (30 балів);
2. виконання ІНДЗ, які зараховуються у поточний контроль (10 балів);
3. модульні контрольні роботи (60 балів).

Поточний контроль (40 балів)										Модуль 2	Модульний контроль (60 балів)	Загальна кількість балів		
Модуль 1					Модуль 2									
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2								ІНДЗ	
16 балів					14 балів					10	Модуль 2			100
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5–6	T 7	T 8	T 9	T 10–12	МКР 1		МКР 2	МКР 3		
2	2	2	2	4	2	2	2	8	20		20	20		

12. Методичне забезпечення

1. Борисюк О. В. Страхування: опорний конспект лекцій для студентів спеціальності «Фінанси» денної та заочної форми навчання / Укл : О. В. Борисюк.- Луцьк, СНУ імені Лесі Українки, 60 с. - 2013.

2. Борисюк О. В. Страхування: методичні вказівки до виконання практичних занять для студентів спеціальності «Фінанси» денної та заочної форми навчання / Укл : О. В. Борисюк.- Луцьк, СНУ імені Лесі Українки, 74 с. - 2013.

13. Список джерел

Нормативно-правові акти:

1. ІНКОТЕРМС. Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати (редакція 2000 року) (україномовний варіант) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/988_007.

2. Конституція України: Закон України 01 лютого 2011 року, № 2952-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/Z960254K.html.

3. Закон України «Про страхування» від 07.03.1996 р. №85/96-ВР (із змінами та доповненнями) - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=85>.

4. Податковий кодекс України: Закон України 02.12.2010р., № 2755-VI. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755>.

Навчально- методична література:

1. Асабина С. Н. Теория и практика страхования: [Учеб. Пособие] / за ред. С. Н.Асабина. – М : Изд-во "Анкил", 2003 – с.240.
2. Базилевич В. Д. Страхова справа / В. Д. Базилевич, К. С. Базилевич. - [5-те видання]. – К : Знання, 2006. – 351 с.
3. Безугла В. О. Загірняк О. М., Шаповал Л. П. Соціальне страхування : [навч. посібник] / за ред. Безугла В. О. – К. : «Центр учбової літератури», 2010. – 425 с.
4. Внукова Н. М. Соціальне страхування : [Навч. посібник] / Н. М. Внукова, Н. В. Кузьминчук. – К : Кондор, 2006. – 352.
5. Внукова Н. М. Соціальне страхування : конспект лекцій [для студентів спеціальностей 7.050104, 7.050105 усіх форм навчання] / за ред. Н. М. Внукова, Н. В. Кузьминчук. –Харків : Вид-во ХДЕУ, 2004. – 216 с.
6. Круглов О. М. Функції соціального страхування України в умовах подолання негативних наслідків світової фінансової кризи: теоретичний аспект / О. М. Круглов // Форум права. – 2011. – № 2. – С. 463– 467 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2011-2/11komkta.pdf>.
7. Плиса В. Й. Страхування : [Підручн.] / В. Й. Плиса. – [3-тє вид.]. – К : Каравела, 2010. – 472 с.
8. Страхование от А до Я. – [Учеб. Пособие] / под ред. Л. И. Корчевской, К. Е. Турбиной. – М. ИНФРА-М, 1996. – 623 с.
9. Философа Т. Г. Конкуренция и конкурентоспособность : [Учеб. Пособие] / под ред. Т. Г. Философа, В. А. Быкова. – М : ЮНИТИ – ДАНА, 2007. –271 с.
10. Юрій С. І. Соціальне страхування : [Підручн.] / за ред. Юрій С. І., Шавріна М. П., Шаманська Н. В. –К : Кондор, 2004. – 464 с.